

SYLVIA
PLATH

Sylvia Plath s-a născut la Boston, în 1932.

Prima poezie i-a fost publicată la vârsta de 8 ani, în „Boston Sunday Herald“. Opera ei poetică a fost deseori citită ca un fel de autobiografie mascată, având în vedere că este plină de ecourile experiențelor nu tocmai fericite pe care i le-a rezervat destinul: un tată mort când poeta avea 8 ani, față de care ea va dezvolta sentimente ambivalente și a cărui figură va constitui una din obsesiile ei, o mamă autoritară, înstrăinarea resimțită ca americană trăind în Anglia, căsătoria cu Ted Hughes, poet și el, englez atipic, experiența creării unei familii și a destrămării ei și, în final, sinuciderea, în 1962.

Experiența personală nu trece însă nealterată în poezie, căci Sylvia Plath încearcă să transforme ceea ce e personal în

ceea ce e impersonal, esențial. Își asumă experiențele dureroase ale celorlalți, iar calea către suferința acestora este chiar intensitatea propriei suferințe. De altfel, poeta mărturisește: „Cred că trebuie să fim capabili să ne controlăm și să ne manipulăm experiențele, chiar și pe cele înspăimântătoare... Cred că experiența personală nu ar trebui să fie închisă într-o cutie și să arate ca o oglindă narcisistă. Ar trebui să aibă relevanță generală, cu privire la realități legate de Hiroshima, de Dachau și așa mai departe.“

Poezia ei e dominată de gândul morții, ca hotar între lumi, pe care Sylvia Plath simte nevoia să îl depășească repetat, prin vrăjitorie, prin vis, prin sinuciderea ca aventură a spiritului. Metaforele de mare forță sugestivă sunt marca distinctă a Sylviei Plath, o maestră a metamorfozării, „uitându-se“ pe sine în încercarea de a

comunica cu celălalt. Luminoasă nu e decât rareori, atunci când așteaptă vizita îngerului, sau când vorbește despre iubirea care rămâne dincolo de aparențe, de limita morții. Sylvia Plath nu poate râde pentru că ea e, prin excelență, victima, ieșind în întâmpinarea cititorilor: „Luați, mâncați, acesta este trupul meu...“

Volume de poezii publicate :

The Colossus (Colosul) - 1960;
Ariel - 1965;
Crossing the Water (Trecând apa) - 1971;
Winter Trees (Pomi în iarnă) - 1971;
Selected Poems (Volum editat de Ted Hughes)
Roman autobiografic: The Bell Jar (1963)
Volum de corespondență: Letters Home (Scrisori pentru acasă)

FAȚA RĂVĂȘITĂ

Din alte lumi, cum caravana circului, fața răvășită
Face paradă prin piață, lividă și măcinată
De vreo durere de nespuse,
Plângăreață de la ochiul curgând până la nasul
umflat.

Două bețe se-mpleticesc sub trup.
Înșmântată de jale, cu gura răsucită într-un
geamăt,

Trecând de casă, trecând de orice discreție -
Eu însămi, eu însămi - obscenă, lugubră.
Mai bine rânjetul plat al idiotului,
Fața de piatră a celui care nu simte,
Vicleniile catifelate ale ipocritului:
Mai bine, mai bine și mai acceptabil
Pentru copiii sperioși, pentru doamne de pe stradă.
O Oedipe. O Hristoase. Te porți rău cu mine.

UN DAR DE ZIUA MEA

Ce-i lucrul acela de sub vâl, e urât, e frumos?
Vibrează, are săni, contururi?

Sunt sigură că e unic, cred că e chiar ce-mi doresc.
Gătesc în liniște și îl simt uitându-se, îl simt
cugând:

„Asta e cea pentru care trebuie să apar,
Asta e aleasă, cu orbite negre și o cicatrice?“

Cântărind făina, înlăturând surplusul,
Ținându-se de reguli, reguli, reguli.

Pentru ea a fost menită bunăvestire?
Dumnezeule, te-apucă răsul!“

Și pâlpaie și nu se oprește și cred că mă vrea.
Nu m-ar deranja să fie vreun os ori vreun nasture
de sidex.

Oricum anul ăsta nu prea vreau cine știe ce dar.
Și-apoi sunt vie doar din întâmplare.

M-aș fi sinucis bucuroasă atunci în orice fel.
Dar iată vălurile acestea, fluturând ca perdelele,

Satinuri diafane la o fereastră de ianuarie,
Albe ca așternutul bebelușilor și licărind bătute de
o suflare moartă. O fildeş!

Trebuie să fie un colț de elefant, o columnă-fan-
tomă.
Nu-ți dai seama că nu-mi pasă ce e.
N-ai putea să mi-l dai?
Nu fi rușinat - nu mă supăr dacă e mic.

Nu fi avar, sunt gata pentru enormități.
Hai să ne așezăm lângă el, de-o parte și de alta, să
admirăm luciul,

Sclipirile, apele de oglindă,
Hai să ne luăm cina cea de taină lângă farfuria asta
de spital.

Știu de ce nu prea vrei să mi-l dai,
Ești înspăimântat

Că lumea va exploda într-un țipăt și cu ea cu tot cu
capul tău
Cucuiat din bronz, un coif antic,

O minunăție pentru stră-strănepoții tăi.
Nu te teme, nu e așa.

Îl voi lua, numai, și mă voi retrage în liniște.
Nici măcar n-o să mă auzi deschizându-l, nici
foșnet de hârtie,

Nici panglică lunecând, nici strigăt la capăt.
Nu cred că mă simți în stare de o așa discreție.

Vălurile, cum îmi mai mănâncă sufletul!
Pentru tine ele sunt transparente, aer limpede.

Dar, Doamne, norii sunt ca bumbacul.
Armate de nori. Monoxid de carbon.

Inspir dulce, dulce,
Umplându-mi venele cu lucruri invizibile, cu mi-
lioane,

Probabil, de fire de praf, ce-mi pun cruce anilor.
Tu ești asortat argintiu la această ocazie. O mașină
de calcul -

Chiar ți-e imposibil să scapi ceva și să lași să se
piardă de tot?

Chiar trebuie să pierzi fiecare bucată cu purpură,
Chiar trebuie să ucizi tot ce poți?
Un singur lucru îmi doresc azi și numai tu mi-l poți
da.

Stă la fereastră, mare cât cerul.
Respiră din așternutul meu, centru rece și mort

Unde vieți risipite îngheață și trec nemișcate în
istorie.
Să nu mi-l trimiți prin poștă, din mână-n mână,

Să nu mi-l trimiți din vorbă-n vorbă, așa avea 60 de
ani
La vremea aceea, și prea decrepită ca să-l mai folos-
esc.

Numai dă la o parte vâlul, vâlul, vâlul.
Dacă ar fi moartea,

Aș admira adâncă ei gravitate, ochii ei din afara
timpului.
Aș ști că ești serios,

Ar fi ceva nobil atunci, ar fi o zi de naștere
Și cuțitul n-ar scrijele, ci ar intra

Pur și fără urme, ca plânsul unui copilăș,
Iar universul ar lunea de lângă mine.

TATI

Nu te mai potrivești, nu te mai potrivești,
Pantof negru
În care am trăit ca un picior
Treizeci de ani, săracă și albă,
Abia îndrăznind să respir, să oftez.

Tati, a trebuit să teucid.
Ai murit înainte să am timp -
Greu ca de marmură, o geantă plină de
Dumnezeu,

Statuie palidă cu un deget gri la picior,
Mare cât o stemă de San Francisco,

Și cu capul în năbădăiosul Atlantic
Unde toarnă verde vioi peste albastru
În apele de dinafara frumosului Nanset.
Obişnuiam să mă rog ca să te vindec.
Ach, du.

În limba germană, în orașul polonez
Lipit scrâșnit pământului de buldozerul
Războaielor, războaielor, războaielor.
Dar numle orașului e obişnuit,
Prietenul meu polonez.

Spun că sunt vreo două duzini.
Așa că niciodată n-am putut să spun unde
Ți-ai pus piciorul, rădăcina,
N-am putut niciodată să-ți vorbesc,
Limba mi se oprea în gât,

Se întepene într-o încălceală de sârme.
Ich, ich, ich, ich,
Abia puteam vorbi.
Credeam că orice neant erai tu.
Și limba obscenă,

Un motor, un motor,
Clefându-mă ca pe-o evreică.
O evreică la Dachau, Auschwitz, Belsen.

Am început să vorbesc ca o evreică.
Și așa putea chiar să fiu o evreică.

Zăpezile Tirolului ori berea limpede a Vienei,
Nici ele nu sunt pure ori adevărate de pe de-a-
ntregul.

Am o strămoasă țigancă și un destin ciudat
Și cărți de tarot, cărți de tarot,
Îmi pare c-aș putea fi și puțin evreică.

Întotdeauna mi-a fost frică de tine,
Cu Luftwaffe al tău, cu bolboroseala ta,
Și cu mutra ta îngrijită
Și cu ochiul tău arian, albastru aprins.
Omul panzer, omul panzer, o, Tu -

Nu Dumnezeu, ci o zvastică,
Atât de neagră încât nici un cer n-ar putea s-o
străpungă.
Orice femeie adoră fascistul,
Cizma peste față, brutală,
Brutala inimă a unei brute ca tine.

Ștai în fața tablei, tati,
În fotografia pe care o am cu tine,
Cu despăcătura nu la picior ci în bărbie,
Dar nu mai puțin un diavol pentru asta, nu
Nici un gram mai puțin decât omul negru care

Mi-a rupt inima drăguță și roșie în două.
Aveam zece ani când te-am îngropat.
La douăzeci am încercat să mor
Și să ajung înapoi, înapoi la tine.
Credeam că până și oasele mi-ar ajunge.

Dar nu m-au scos din sac
Și nu m-au lipit la loc cu clei.
Și-apoi am știut ce să fac.
Și am făcut o statueta,
Un bărbat în negru cu o ținută Mainkampf.

Și cu dragoste de șuruburi și puilțe.
Și am spus da de bunăvoie și nesilită,
Așa că, tati, în sfârșit, am trecut și de asta.
Telefonul negru e retezat la rădăcină,
Vocile nu mai pot viermii pur și simplu.

Dacă am ucis un om, am ucis doi -
Vampirul care spunea că ești tu
Și mi-a bătut sângele un an,
Șapte ani, dacă vrei să știi.
Tati, poți să te întinzi la loc acum.

E un țărșuș în inima ta neagră și grasă
Și sătenii niciodată nu te-au plăcut.
Dansează și calcă pe tine.
Au știut ei întotdeauna că tu erai.
Tati, tati, ticălosule, am trecut și de asta.

Prezentare și traducere:
Elena CIOBANU

REVISTA "ATENEU"
APARE CU SPRIJINUL
CONSILIULUI EDITORIAL

REDACȚIA:
Sergiu ADAM (redactor șef),
Stelian NĂNIANU (secretar general de redacție)
Daniel-Ștefan POCOVNICU, Vasile SPORICI

- Revistă editată de Consiliul Județean Bacău. Ministerul Culturii •
- Inspectoratul pentru Cultură al Județului Bacău •

12 PAGINI - Manuscrisele reținute se publică în ordinea necesităților redacționale.
Materialele nepublicate nu se restituie. Cititorii din străinătate se pot abona prin
RODIPET BUCUREȘTI SA, P.O. BOX 23-57, TELEX: 11995, 11034.

REDACȚIA: BACĂU, HOTEL „CENTRAL“, STR. NICOLAE BĂLCESCU, NR.8, TEL. 034-112497

Tipografia BISTRITA
str. Chimiei nr. 2
Tel./Fax: 034-173541